

**PROV SOM TAS PÅ BROTTSOFFER FÖR ATT KONSTATERA
RUSMEDEL**

Upprättad av

Ilpo Rasanen

Granskad av

Kaisa Jalava

Godkänd av

Tapani Reinikainen

Innehållsförteckning

1 Ändringar	2
2 Tillämpningsområde	3
3 Princip	3
4 Provtagning	3
4.1 Provtagningsutrustning	3
4.2 Provtagning.....	3
4.3 Förvaring och lämnande av prov för undersökning.....	4
5 Begäran om undersökning och utlåtande	4
6 Utlåtande.....	4
7 Mer information	4
8 Bilagor	4

1 Ändringar

Datum	Uppdateringen innehåller
7.7.2025 version 007	DOK-2014-040-007 ersätter versionen 006 4.1 och 4.2 "utan konserveringsmedel" har tagits bort 4.1 Provrörsvolymer har tagits bort 4.2 10 ml har ersatts med 5 ml Bilaga 1 har uppdaterats
2.12.2024 version 006	DOK-2014-040-006 ersätter versionen 005 4.1 och 4.2 "Rent urinrör" har ersatts med "urinrör utan konserveringsmedel" 4.2 och 8 Förhandsuppgiftsblanketten har ersatts med en provtagningsblankett 4.2 Lagts till: Blanketten finns också i Terveysportti (Hälsoporten) i artikeln "Oikeuslääketieteellinen päihdetutkimus" (Rättsmedicinsk rusmedelsundersökning). Bilaga 1 har uppdaterats
24.11.2022 version 005	DOK-2014-040-005 ersätter versionen 004 Anvisningens målgrupp har ändrats från anvisning till polis till anvisning till polis och hälso- och sjukvårdspersonal. Man har lagt till provbeskrivning i punkt 5, möjlighet att beställa ett preciserande tilläggsutlåtande i punkt 6 samt bilaga 1.

2 Tillämpningsområde

Prov för att konstatera rusmedel (undersökning av knockoutdroppar) tas när det finns skäl att misstänka att brottsoffret (målsäganden) har drogats med narkotika och/eller läkemedel eller alkohol. Vid provtagning används provtagningsutrustning, som fås från hälso- och sjukvården, och provtagningen görs i enlighet med anvisningar av hälso- och sjukvården med beaktande av punkt 4 i denna anvisning.

3 Princip

Polisen ansvarar för provtagningsprocessen och personalen vid hälso- och sjukvården för provtagningen. Provtagningen sker vid hälso- och sjukvården och polisen lämnar in proven till Kriminaltekniska laboratoriet (RTL). Förutsättningen för att göra laboratorieundersökningar är att en utredningsanmälan (R eller S) har gjorts om händelsen. De blod- och urinprov som tas på offret undersöks för att konstatera rusmedel och alkohol. Laboratorieresultaten lämnas in till polisen och vid behov ges ett expertutlåtande, där man bedömer offrets tillstånd under händelsetidpunkten. RTL ansvarar för kostnaderna för laboratorieundersökningarna när proven lämnats in för undersökning via RTL.

4 Provtagning

4.1 Provtagningsutrustning

- Provtagningsutrustning är utrustning som används vid basprovtagning och sådana finns i princip i samtliga provtagningsställen till exempel vid hälsovårdscentraler.
- Provrör för blodprov innehållande antikoagulant (fluoridoxalat-, fluoridcitrat-, natriumfluorid-, EDTA- eller heparinrör)
- För urinprov ett urinprovsrör

4.2 Provtagning

- Prov ska tas på offret snarast möjligt efter det inträffade. Tidsspannet mellan det inträffade och provtagningen får vara högst två veckor. Efter det är det avsevärt svårare att påvisa olika ämnen i proven.
- Både blod- och urinprov tas på offret.
- Blodprov tas i provrör på minst 5 ml som innehåller antikogulant.
- Vid blodprovstagning **får** huden **inte** rengöras med alkoholhaltigt rengöringsmedel.
- Urinprov tas i urinprovsrör på minst 5 ml som tillsluts tätt. Vid behov kan offret dricka vatten för att få till ett urinprov.
- Proven ska märkas med ID-etikett (namn, provtagningsdatum och födelsedatum).
- I samband med provtagningen fylls provtagningsblanketten i som finns som bilaga 1. Blanketten finns också i Terveysportti (Hälsporten) i artikeln "Oikeuslääketieteellinen päihdetutkimus" (Rättsmedicinsk rusmedelsundersökning). Det är viktigt att så noga som möjligt ta reda på händelsetidpunkt, medicinering och rusmedel som använts **under de två senaste veckorna** samt alkohol som intagits under händelsetidpunkten.

4.3 Förvaring och lämnande av prov för undersökning

- Prov kan förvaras i rumstemperatur i två dygn.
- Prov kan förvaras i kylskåp i högst två veckor. Längre förvaring ska ske i frys.
- Prov ska förpackas i säkerhetspåsar/förseglingsbara påsar och i en ändamålsenlig provlåda innan de skickas till Kriminaltekniska laboratoriet.
- Polisen skickar de prov som ska undersökas till Kriminaltekniska laboratoriet. Prov får skickas först efter att TEK har fyllts i.

5 Begäran om undersökning och utlåtande

- Polisen ska utarbeta en TEK-begäran i PATJA.
- Begäran är undersökning av knockoutrippor (före detta undersökning av rusmedel)
- **Av begäran ska följande framgå:**
 - **Händelsedatum och -tid**
 - **Provtagningsstid**
 - **Den undersöktas längd och vikt**
 - **Vilka läkemedel/ämnen har själv intagits och när? (under de två senaste veckorna)**
 - **Är den egna användningen regelbundet eller slumpmässigt**
 - **Uppskattning av vad som getts och när**
- Provbeskrivning: typ av prov, personens namn och födelsedatum. (till exempel: Prov 1: Blodprov målsägande Efternamn Förnamn, född 11.2.2023)
- Om möjligt skicka eventuella väsentliga material (drycker, narkotika, läkemedel, sprutor osv.) som säkrats på brottsplatsen till Kriminaltekniska laboratoriet för undersökning.

6 Utlåtande

Kriminaltekniska laboratoriet sparar undersökningsresultaten och expertutlåtandena i PATJA.

Expertutlåtandet kan preciseras om en mer exakt frågeställning och detaljerade förhandsuppgifter om fallet ges till föredraganden. Detta förutsätter kontakt med Kriminaltekniska laboratoriets koordineringscentral (tfn 0295 486 999 val 2 eller koordinaatiokeskus_rtl.krp@poliisi.fi).

7 Mer information

Mer information om undersökningen av rusmedel ger Kriminaltekniska laboratoriets koordineringscentral, tfn 0295 486 999 val 2 eller koordinaatiokeskus_rtl.krp@poliisi.fi

8 Bilagor

1. Provtagningsblankett

Bilaga 1

PROVTAGNINGSBANKETT
MISSTANKE OM
KNOCKOUTDROPPAR
Datum

Personbeteckning

Den undersöktas efternamn

Den undersöktas förnamn

☐

Polisen har bekräftat identiteten

☐

Identiteten har bekräftats från dokument:

☐

Identitetskort

☐

Pass

☐

Körkort

☐

Annat, vad:

Blodprov

☐

Venöst blodprov i två natriumfluoridrör eller
i två EDTA-rör totalt minst 5 ml. (Huden får
inte rengöras med alkohol.)

Urinprov

☐

Urinprov övervakat i provrör
totalt minst 5 ml.

Provet tagits datum och kl.

Provet tagits datum och kl.

Vikt och längd

Kg

cm

☐

Vägd

☐

Mätt

Händelsetid enligt personen som undersöks

Medicinering under de 2 senaste veckorna enligt den undersökta

Användning av alkohol vid händelsetiden och användning av andra rusmedel även under en 2-veckorsperiod
innan händelsen enligt den undersökta

Provtagarens underskrift, namnförtydligande
och tjänsteställning

Provtagarens kontaktinformation:

Proverna kan förvaras 2 dygn i rumstemperatur

Proverna kan förvaras högst 2 veckor i kylskåp,
långvarig förvaring i frysskåp